

EMO İzmir Şubesi

Mesleki Denetim Uygulamasının 40.Yılında-2

“Belediyenin Bakışında Bir Değişiklik Yok”

Belediye Başkanının yazılarına bakıldığında Osman KİBAR imzasının kalkmış, yerine İhsan ALYANAK imzasının konmuş olduğu görülmektedir. Sayın ALYANAK Belediye Başkanı seçileli bir yılı aşmış olmasına karşın Belediye yönetiminde bir değişiklik yapmamış ve KİBAR devri yöneticileri ile birlikte çalışmaya devam ederek virgüline kadar eski davranış içinde kalarak halkımızın bu konuda umudunun yitirilmesine neden olmuştur.

Elk. Müh. Ahmet Becerik
ahmet.becerik@emo.org.tr

EMO İzmir Şubesi 7.Dönem Çalışma Raporundan...

4-İzmir Belediyesi ile İlişkiler:

İmar Yasasının gerçek anlamda İzmir Belediyesi sınırları içinde uygulanması için Belediye Başkanlığı ile birlikte çalışmalarını sürdüren EMO İzmir Şubesi'nin girişimleri sonucu, ESHOT Genel Müdürlüğü ile yapılan elektrik tesislerinin projelendirilmesine ilişkin protokol, Belediye'den yapı ruhsatı almak için başvuranların mimari ve statik projelerle birlikte elektrik tesisat projelerinde istenilmesini zorunlu kılmıştı. 6785 sayılı İmar Yasası'nın 4. maddesi gereği en küçük yerde kurulacak yapılar da içinde olmak üzere belediye ilgili birimi, tüm ruhsat eklerinde 01.07.1972 tarihinden itibaren elektrik tesisat uygulama projesi istenmektedir.

EMO İzmir Şubesi'nin o yıllarda elektrik mühendisliği SMM hizmetlerini düzenleme ve denetleme istekleri, başta konut sektöründe olmak üzere yüklenicilerinin tepkisi ile karşılaşmakta, kimileri elektrik proje hizmetini bürokratik zorunluluk sonucu yapılan iş, proje ücretini ise yasalarla zorlanan rant olarak algılamaktaydı. Yapının projesine uygunluğunu sağlamak ve teknik gereklere uygun tesis yapmak amacıyla TUS (Fenni Mesuliyet) uygulamasının yaygınlaştırılmasına ilişkin girişimlere de başlayan EMO

İzmir Şubesi'nin çalışmalarının engellenmesine yönelik olarak kimi kesimler çaba göstermeye başladı. **Yapılan baskılar sonucu İzmir Belediye Başkanlığı 20.01.1973 tarihinde aldığı bir kararla 12.80 metre yükseklik ya da 10 daireye kadar olan yapılardan elektrik projesi aranmayacağını bir açıklama ile duyurdu.!**

EMO İzmir Şubesi 6.Genel Kurulu'nun yapıldığı gün, Belediye tarafından alınan bu kararı geri aldırma yönelik girişimle yeni döneme başlayan Şube Yönetim Kurulu, belediye başkanlığının konu ile ilgili verdiği kararın gerekçesini açıklamak bir yana sorunu anlamazlıktan gelen, yasadışı uygulamalarını sessizce geçiştirmek yönündeki tavırları üzerine, konuyu yıl boyu sürekli gündemde tutarak belediyeye yönelik yazılı uyarılarını, girişimlerini sürdürmüş, belediye imar müdürlüğü

yetkilileri ile görüşmeler yapılmasına karşın bir sonuç alınamamıştı.1973 yılı sonunda yapılan yerel seçimler sonucunda ise dokuz yıldır İzmir Belediye Başkanlığını sürdüren **Osman Kibar (AP)** seçimi yitirmiş, **İhsan Alyanak (CHP)** kazanmıştı. Meslek odalarına toplantı çağrısında bulunan yeni belediye başkanı, kendisinin bir organizatör olduğunu, çeşitli sorunların çözümünde meslek odalarının görüşlerini alacağını, Odalardan seçilecek üyelerle komisyonlar kuracağını, meslek odalarından uzmanlık dallarına göre danışman isteyeceğini kesin bir dille açıklamıştı. Yeni belediye başkanı ile görüşen EMO İzmir Şubesi yetkilileri, İmar Yasasının uygulanması ve tüm yapılardan elektrik projesi aranması konusunda kendisi ile sözlü bir anlaşmaya vardı. Bunun üzerine Şubemizce belediye başkanlığına konuya ilişkin önceki

Osman Kibar
İzmir Belediye Başkanı (1964-1973)

İhsan Alyanak
İzmir Belediye Başkanı (1973-1980)

25 Nisan 1974 günü Belediye Meclis Salonunda Belediye Başkanı, Belediye Meclis Üyeleri ve Belediyede çalışan teknik elemanların bulunduğu bir toplantıya, İzmir'deki mimar, mühendis odalarının temsilcileri olarak katıldık. Belediye Başkanlığından aşağıda özlendi isteklerde bulunduk:

1-Mimar ve Mühendis Odaları yatırım ve planlama kararlarından haberdar olmalıdır. Özellikle nazım plan çalışmaları, imar yönetmeliği çalışmaları meslek odalarına duyurulmalı kapalı kapılar ardında kalmaktan kurtarılmalıdır.

2-Binlerce teknik eleman işsizlikten yurt dışına göçerken yabancı uzman gruplarına sözde karşılıksız kredilerle finanse edilen projeler yaptırılıyor. İzmir'i ilgilendiren bütün sorunların proje çalışmalarını bu yabancı kuruluşlar yapmaktadır. İzmir Belediyesi'nin bu tutuma yardımcı olmaması gerekir. Halkımızı temelden ilgilendiren sorunların çözümlerini çıkar çevrelerinin örgütleri veya kadroları ile aramak, sorunların çözümü ile çelişkidir. Ülkemizin sorunlarına ancak milli proje bürolarımızın, yurtsever meslek örgütlerimizin çözüm getirebileceği açıktır.

3-Şehrin görünüm ve yaşantısı ile ilgili kararlarda odalarımızın bilgisine başvurulmalıdır.

4- Belediye hizmetleri için dört yıllık bir uygulama planı yapılmalı ve odalarımızın bu plana katkıları sağlanmalıdır

5-Şehir sorunlarına çözüm araştırmaları için Ankara ve İstanbul'da olduğu gibi odalardan ve çeşitli kamu kuruluşlarından bir danışma kurulu oluşturulmalıdır.

Bugüne kadar bu düşüncelerle yaptığımız girişimlerde geri çevrilmemekle beraber, henüz somut bir tavır değişikliği görmedik. Kentimizin trafik sorunu çıkar çevrelerinin bazı kuruluşları ve eski kadroların daha önce hazırladığı tezgahlarda, kapalı kapılar ardında etüd edilmektedir.

Adeta Kibar Yönetimi devam etmektedir. Değişen Kibar popülizmi ile Alyanak popülizmidir.

Alyanık'ı ciddiyete davet ediyoruz.

04.09.1974 tarihli TMMOB İzmir Birimleri Ortak Basın Açıklaması

dönemde yapılan tüm çalışmaları da içeren ayrıntılı bir rapor hazırlanarak "kişiyeye özel" olarak gönderildi.

Kısa sürede EMO İzmir Şubesi'ne yanıt veren İzmir Belediye Başkanı İhsan Alyanak, meslek odalarına büyük umutlar veren sanki kendisi değilmiş gibi "halihazır tatbikatımızda bir değişiklik yapılmasına lüzum görülmemiştir" biçiminde bir yazı ile uygulamanın sürdürüleceği bilgisini vermiş, bu yazı incelendiğinde 1973 yılında Osman Kibar'ın Odamıza yazdığı yazı ile aynı olduğu görülmüştü. Konuya ilişkin girişimlere yeniden başlayan Şubemiz, 1973 yılında alınan bu karar için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan alınan görüşü ekte sunarak, hukuk ve bilim anlayışına uymayan bu kararın kaldırılmasını ve uygulamanın 1972 yılında olduğu biçimde sürdürme istemlerine, İhsan Alyanak imzalı aynı yanıtlar verilerek bir değişiklik yapılmayacağı belirtilmişti.

5-OMDU Yönetmeliği:

Öte yandan ülkemizde proje hizmetlerinin yeterince önemsenmemesi ve bu hizmetlere ödenen ücretlerin düşük tutulması birbiri ile iş

paylaşım savaşı veren bir SMM kitlesi oluşturdu. Bunun sonucu olarak proje üretiminde belirli bir kalitesizlik görülmeye başlandı. Bu nedenlerle konuya eğilme gereğini duyan Oda merkezlerinin önerdiği kişilerden oluşan sürekli bir Odalararası Mesleki Denetim Komitesi kuruldu. Komitenin çalışmaları sonunda hazırlanan **Ortak Mesleki Denetim Yönetmeliği, 1973 yılında yapılan TMMOB 18.Genel Kurulu'na dört odanın ortak önergesi ile sunuldu ve kabul edildi. TMMOB Genel Kurulu'nca kabul edilen yönetmelik 11 Haziran 1974 tarih 14912 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi.** Ortak Mesleki Denetim Uygulaması (OMDU)'nun İzmir bölgesinde yaşama geçirebilmek için Mimar, İnşaat ve Makine Mühendisleri Odalarının İzmir Şubeleri ile birlikte EMO İzmir Şubesi de hazırlık çalışmalarına girişti. Ancak mimar ve inşaat mühendisleri arasındaki ücret konusunda beliren anlaşmazlık OMDU uygulamasının İzmir'de kısa sürede başlayamayacağı gerçeğini ortaya çıkardı.

6-SMM-Oda ilişkileri:

Serbest çalışan üyelerimizin sorunları, Oda'dan bekledikleri ve kendi aralarındaki ilişkilerin düzene konulması gibi istekleri 70'li yıllarda EMO İzmir Şubesi'nin gündeminde sürekli olarak yoğun bir biçimde yer almaktaydı. Bu bağlamda SMM üyelerimizle sıklıkla toplantılar yapılmış, elde edilen bilgilerin ışığında ilişkilerin artırılması, çalışma alanlarında denetimin artırılması, haklarının korunması, proje fiyatlarının günün koşullarına göre yeniden düzenlenmesi ve mühendislik hizmetinin en iyi biçimde halkımıza ulaştırılması için çalışmaların genişletilmesine ilişkin kimi kararlar alındı.

Serbest çalışan üyelerimizin EMO'dan istedikleri;

1-Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na onaylanmak üzere sunulan projelere konulan şartnamelerin ve tip projelerin bulmakta güçlük çekilmesi nedeni ile EMO'dan temin edilmesinin sağlanması,

2-Elektrik tesislerinde teknik uygulama sorumluluğunun elektrik mühendislerine verilmesi için gerekli girişimlerde bulunulması,

3-Proje fiyatlarını düşüren rekabette bulunanların denetlenmesi ve gerekirse cezalandırılmalarının sağlanması,

4-Belediyede ve ETKB'nda projelerin uzun zaman onaylanmadan bekletilmesinin önlenmesi için çalışma yapılması,

EMO'nun serbest çalışan üyelerinden istekleri;

1-Elektrik projelerinin elektrik mühendisleri tarafından yapılır gerekçesini içeren ekonomi, güvenlik, estetik gibi etkenlere projelerde uyulması,

2-Elektrik projelerinin yurdumuz koşullarına uygun olması için özen gösterilmesi,

3-Serbest çalışan üyelerimizin çıkarlarını korumak için yaptığımız çar-

lışmalarda yardımcı olunması,

4-Mühendislik hizmetinin çıkar çevrelerinin değil halkımızın yararına olmasının sağlanması.

O yıllarda yukarıda belirtilen istekler üzerine dikkatle durulmuş, ilişkiler arttırılmış ve olumlu gelişmeler sağlanmıştı.

EMO İzmir Şubesi, elektrik mühendisliği SMM hizmetlerine ilişkin olarak İzmir'de ulaşılan sonucun, şubeye bağlı diğer illerde de yaygınlaştırılması amacıyla 70'li yılların ilk yarısında girişimlerini sürdürmüş, Aydın ve Denizli Belediyeleri yapılan görüşmelerle elektrik tesisat projelerinin İzmir uygulamasına benzer biçimde istenmesi sağlanmıştı.

Büro Tescil Belgeli Elektrik SMM Kuruluşu İllere Göre Dağılımı (1973)			
Ankara	55	İzmir	37
Antalya	4	Kastamonu	1
Aydın	3	Kırklareli	1
Balıkesir	3	Kocaeli	6
Bursa	1	Manisa	1
Diyarbakır	1	Nevşehir	1
Gaziantep	2	Sakarya	1
İstanbul	162	Zonguldak	1
Türkiye SMM Toplamı : 280			

İzmir'de 1973 yılında büro tescil belgeli yeni kayıt SMM üyeler	
Yaşar Soyduç	Haydar Bayraktar
Cengiz Girtiligil	Şener Yılmaz
Arslan Alp	

Kaynakça:

- EMO 18.-19.-20.-21.Dönem Oda Genel Kurul Çalışma Raporları
- EMO İzmir Şube 5.-6.-7. Dönem Genel Kurul Çalışma Raporları
- Elektrik Mühendisliği Dergisi- 186-187-189-190-196-199. sayı

ESHOT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE EMO İZMİR ŞUBESİ ARASINDA ELEKTRİK TESİSLERİNİN PROJELENDİRİLMESİ VE UYGULANMASINA İLİŞKİN ANLAŞMA

- 1-Projeler 27.03.1971 tarih 13791 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Elektrik İç Tesisat Yönetmeliği ve Fenni Şartnamesi"nin değişik 10.maddesi dikkate alınarak 27.03.1968 tarih ve 12859 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Yetkili Elektrikçiler Hakkındaki Yönetmelik" gereğince yetkili (yetkisine göre Mühendis, 1.sınıf, 2.sınıf veya 3.sınıf elektrikçi) tarafından yapılacaktır.
- 2-Tesisatın takatı olarak ifade olunan değerler, bu tesisat besleyecek ana tevzi şebekesine bağlantı takatları olup tesisatı kısımlara bölmek suretiyle bu bağlantı düşürülmeyecektir. Örneğin: Bir apartmanın dairelerini veya bir atelyenin tezgahlarını ayrı ayrı mütalaa ederek tesisatı küçük imiş gibi işleme tabi tutmaya müsaade olunmayacaktır.
- 3-2.maddedeki esaslar dahilinde bir binanın veya fabrikanın projesi bütün olarak istenecektir. Örneğin: Bir apartmanın projesi tüm olarak mütalaa edilecek, ayrı ayrı proje istenmeyecektir.
- 4-Ruhsat ekinde verilmiş olan elektrik tesisat ve asansör projelerinin yukarıda belirtilen hususlara uygun olarak tasdikleri için mutlaka bir elektrik mühendisi vazifelendirilecektir.
- 5-4.maddede belirtilen projeler şematik olarak ve milimetrik kağıtlara değil, mimari ölçüye uygun olarak hazırlanacak ve normuna göre katlanacak, dosyalanıp tasdike verilecektir.
- 6-Projeler; 27.03.1968 tarih ve 12859 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Yetkili Elektrikçiler Hakkında Yönetmelik" hususlarına uygun olanlar tarafından "Elektrik İç Tesisat Yönetmeliği ve Fenni Şartnamesi" ve bunda bulunmayan hususlar içinde Bayındırlık Bakanlığı Fenni Şartnamesi hükümlerine göre meydana getirilecektir. Özellikle bu arada;
  - a-Priz devreleri, genellikle ışık devrelerinden ayrı olacaktır. Ancak tali tablodan uzak münferit bir vaziyette bulunan bir ve en fazla iki prizlin ışık devresine bağlanması mümkün olacaktır. Priz güçleri mutlaka ve en az 200W olarak alınacaktır.
  - b-Prizlerin linye ve sorti hatları 2,5 mm², priz adedi 3 olan ışık linye hatları 2,5 mm², diğerleri 1,5mm² olacaktır.
  - c-Etaş tesisatlar ve topraklı prizler müstakil güvenlik hatlı, bilumum elektrik donanımı ve makinaların madeni aksamları bu güvenlik hattı ile bağlanacaktır.
- 7-Tesislerin yapımında sorumluluk taşıyan bir fenni mesul (yetkisi dahilinde) mutlaka istenecektir.
- 8-Tesisatın; onaylı projesine uygun olarak yapıp yapılmadığı, kullanılan malzemelerin TSE standartlarına uygunluğu, TSE standardı yok ise Elektrik Mühendisleri Odası'ndan alınmış kalite belgesi bulunup bulunmadığı araştırılacaktır. ESHOT Genel Müdürlüğünce görevlendirilmiş yetkisine göre mühendis veya teknisyen, tesisin yürürlükte bulunan yönetmelik ve şartnamelere de uygunluğunu saptadıktan sonra; mal sahibi adına tesisi yapan yetkili elektrikçi ile karşılıklı olarak "bahse konu tesise cereyan verilmesinde sakınca yoktur" şeklinde bir protokol tanzim edecek ve bu protokol dosyasında saklanacaktır.
- 9-Bu anlaşma hükümleri 1 Ekim 1971 tarihinde geçerli olmak üzere yürürlüğe girecektir.

ESHOT Genel Müdürlüğü adına

Cahit Günay Hikmet Anar İsmet Özpırınç
Genel Müdür Genel Müd. Yrd. Bel. Başk. Yard.

EMO İzmir Şubesi adına

Ergun Elgin İsmail Toros
Başkan Üye